

'of Engeland en Amerika landen *kunnen*, doch of zij het *willen* en *wanneer* zij het willen. Deze vraag zal ongetwijfeld de hoofdschotel van de besprekingen tussen Churchill en Stalin hebben uitgemaakt. Is deze brandende vraag, die miljoenen en miljoenen gekwelde mensen in Europa dag en nacht martelt, daar thans eindelijk beslist? Wij kunnen er van op aan, dat onze kameraad Stalin, de meest vertrouwde en geliefde aanvoerder van alle weldenkende mensen van onze tijd, geen moeite zal hebben gespaard om een snelle en succesvolle, gemeenschappelijke aanval op de Hitlermacht te bereiken.'¹

Wat Churchill aan Stalin meegedeeld had, wist *De Waarheid* niet. Wij komen er veel later in dit deel nog op terug.

★

De les van Dieppe was duur – maar nuttig. De Duitse tegenstand was sterker geweest dan de Britse stafofficieren die het plan voor een grote landing in West-Europa moesten ontwerpen, verwacht hadden. Zij verbonden er belangrijke conclusies aan. Hadden zij tevoren wel eens gedacht aan het gelijktijdig landen op verschillende punten, nu beseften zij dat concentratie geboden was en dat reeds op *D-Day* een zeer aanzienlijke troepenmacht (minstens vier divisies in eerste linie en zes in de tweede, tezamen dus meer dan honderdvijftigduizend man) moest worden ontscheept. Ontscheept niet alleen, maar ook bevoorraad! Waar? Er was jagerbescherming nodig. Daarmee viel de kust van Noord- en Zuid-Holland al uit, want daar zouden de jagers van de *Royal Air Force* slechts zeer korte tijd kunnen opereren voor zij, gegeven hun beperkte benzinevoorraad, weer naar de vliegvelden in Engeland moesten terugkeren; bovendien voorzagen de Britse stafofficieren dat zo men al met tanks door het moeilijke duingebied heen kwam, de polders daarachter gemakkelijk onder water gezet konden worden. Aan de Belgische kust waren de vlakke stranden in het voordeel van de verdediger, ook hadden die stranden geen enkele bescherming tegen stormen uit het westen, en grote havens lagen er niet. Die vond men (zie de kaart op p. 82) wél in Frankrijk: Le Havre, Cherbourg, Brest. Een landing bij Le Havre was moeilijk doordat de invasie-strijdmacht door de Seine in tweeën gedeeld zou worden en Brest lag wel erg ver westelijk – Cherbourg bood de beste mogelijkheden, d.w.z. een landing in en bij Cherbourg zou nog moeilijker zijn dan die bij Dieppe, maar men kon landen in de buurt van Caen en vandaar naar

¹ *De Waarheid* (eind aug. 1942), p. 4.